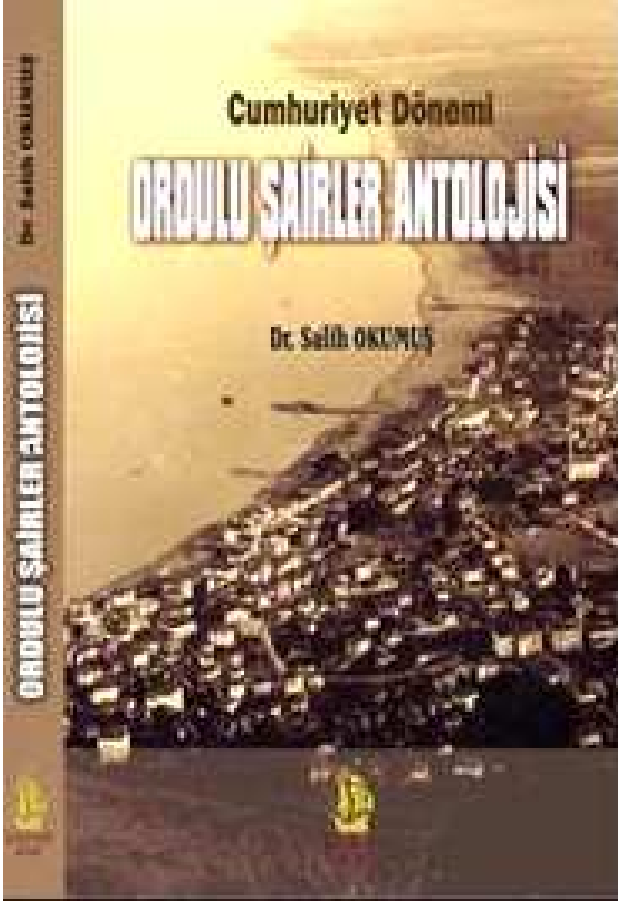

OKUMUŞ, Salih (2010). *Cumhuriyet Dönemi Ordulu Şairler Antolojisi*, Ordu: Serüven Kitap, 310 s., ISBN: 978-605-88324-5-9

Sabit BAYRAM*

Batı'da ilk örneklerini Yunanlıların, Türklerde Ömer İbni Mezid'in verdiği antoloji ya da diğer adıyla seçki, "seçilmiş nesir ve nazım parçalarının bir araya getirildiği"¹ kitaplardır. Yeni Türk Edebiyatı alanında nitelikli çalışmalarıyla tanınan Ordu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı öğretim üyesi ve Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü Dr. Salih Okumuş tarafından kaleme alınan "Cumhuriyet Dönemi Ordulu Şairler Antolojisi", alanında önemli bir boşluğu dolduracak gibi görülüyor.

Okumuş'un çalışması Ordulu şairler için yapılan ilk çalışma değildir. Bu alanda yapılan ilk çalışma Temel Uzlu'nun 166 sayfadan oluşan "Ordulu Ozanlar" adlı yapıtıdır. Uzlu eserinde, alfabetik sırayla 19. ve 20. yüzyılda yaşamış 62 Ordulu şaire yer verir. Uzlu'nun çalışmasında, şairler

hakkında sadece bibliyografik bilgiler ve eserlerinden birkaç örnek vardır. Şairlerin ailesi, doğum tarihleri, yerleri, eğitim ve iş hayatları kısaca verilir. Bu çalışmada, şairlerin edebi şahsiyetleri hakkında bilgiler ve şairlere ait eserlerin adları bulunmaz. Eser genel olarak incelendiğinde bilimsel anlayışla yazılmadığı görülür.

Ordulu şairler için yapılan ikinci çalışma Gökhan Akçiçek'in 254 sayfadan oluşan ve Kumdan Yazılar Kitaplığı tarafından basılan "Ordu Şairleri Antolojisi" adlı eseridir. Akçiçek, bu çalışmada sekiz şairi inceler. Her bir şair için aynı ölçütü kullanmaz. Antolojide belli bir metodun olmadığı görülür. Şairlerin hayatları hakkında verilen bilgiler çok kısadır; şairlerin ailesi, eğitim ve iş hayatları, edebi şahsiyetleri hakkında bilgi vermez. Şairlerin eserlerinden birkaç örnek vardır. Akçiçek, çalışmasında genellikle şairlerle yapılan söyleşilere yer verir; ayrıca şairlerle ilgili

* Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi.

¹ Atilla Özkırmı, Türk Edebiyat Tarihi, İstanbul 2004, s.114

yapılmış başkalarının çalışmalarını da ekler. Bu sebeple bu eserin tam olarak bir antoloji olduğu söylenemez. Eser, bir başvuru kaynağı niteliğinden çok şairler hakkında yazılanların ve şairlerle yapılan röportajların bir derlemesi şeklindedir.

Okumuş'un hazırladığı Cumhuriyet Dönemi Ordulu Şairle Antolojisi 310 sayfadan oluşur. Birçok kaynağın taranması ve ele alınan şairlerin her biriyle yapılan yüz yüze görüşmeler, esere bilimsel bir çalışma niteliği kazandırmaktadır. Okumuş; şairliğini kanıtlamış, ulusal dergi ve gazetelerde şiirleri yayımlanmış ya da yayın evleri tarafından en az bir kitabı basılmış olan yirmi beş şairi kitabına dahil etmeyi uygun görür.

Ordu Valiliği arşivinden alınan Cumhuriyet dönemi Ordu'sunun fotoğrafı, eserin kapağı olarak birçok seçenek arasından eserin içeriğine uygun şekilde tercih edilmiştir.

İlk bölümde kitabın künyesi ile yazarın kısa biyografisini görmekteyiz. Önsözde, yazar bu eseri neden ve nasıl oluşturduğunu belirtir. Buna göre eser, "2003 yılında yapılan 'Geçmişten Günümüze Ordu Şairleri' adlı projeden yola çıkılarak"² oluşturulmuştur. Bu projeye 12 maddeyle katkıda bulunan yazar, katkıda bulunduğu kısmı gözden geçirip 13 madde daha ilave ederek bu eseri meydana getirmiştir.

Eser altı sayfalık giriş bölümüne sahiptir. Yazar Ordu'daki kültür-sanat hareketlerinin serüvenini ve zeminini, gazeteleri ve dergileri, tiyatro faaliyetlerini, şiir, resim ve fotoğraf sanatlarıyla ilgili kısa bir tarihçeyi, Ordu Üniversitesi'nin Ordu'ya kattıklarını giriş bölümünde verir. Bu kısımda verilen bilgiler Ordu ilinin kültür ve sanat hayatını araştıranlar açısından derli toplu bilgi verdiğinden araştırmacılara yön vermesi bakımından kayda değerdir.

Edebiyat tarihi için kronolojik sıra oldukça önemlidir. Yazar bu kurala uygun olarak eserin sıralamasında yazarların doğum tarihlerini esas alır. Toplam yirmi beş çalışma bulunur. Çalışma, 1921 doğumlu Kemal Akata ile başlar. Daha sonra sırasıyla Güzide Gülpınar Taranoğlu, Abdulvahap Bilgin, Mehmed Çavuşoğlu, Kaya Demiral, Vedat Güler, Dursun Ali Akın, Ünal Yıldırım, Azer Yaran, Rüstem Gürler, Adem Kandemir, Ahmet Çoban, İlyas Tunç, Nuri Kahraman, Gökhan Akçiçek, Olgun Şensoy, M.Şinasi Tepe, Enver Topaloğlu, Mürsel Sönmez, Fatim Hazinedar, İrfan Yıldız, Özcan Ünlü, Selçuk Küpçük, Abdullah Eren ve Volkan Odabaş hakkında bilgiler verilir.

Eserin içeriğinde yirmi beş şairin doğum tarihleri, öğrenim hayatları, edebi şahsiyetleri, şiirle ilgili çalışmaları, eserlerinin nerelerde yayımlandığı gibi önemli bilgiler vardır. Bu çalışmada, "şairlerin aile kökenleri, ailelerinin ve şairlerin yaşam serüvenleri başka hiçbir antolojide yer almadığı bir tarzda ve derinlikte"³ verilir. Eserin içeriğini her bir yazar için üç bölümde inceleyebiliriz. Okumuş, birinci bölümde öncelikle antolojideki şairlerin aileleri hakkında geniş bir şekilde bilgi verir; dedeleri, babaları kısacası tüm sülalesi hakkında bilgileri bu bölümde görmekteyiz. Daha sonra yazar, şairlerin kendisi hakkında bilgilere geçer; doğumu, çocukluğu, öğrenim ve iş hayatıyla ilgili bilgileri bize bilimsel kitaplarda olabilecek şekilde verir. İkinci bölümde ise ele alınan kişilerin edebi şahsiyetleriyle ilgili bilgileri görmekteyiz. Okumuş bu bölümde, şairlerin şiire nasıl başladığı, şiirlerini nerede yayımladığı, varsa kitaplarını, başlangıcından günümüze kadarki şiir serüvenini, sanat anlayışlarını ve yayımladıkları tüm eserleri tarihleriyle birlikte bu bölümde verir. Üçüncü bölümde ise

² Salih Okumuş, Cumhuriyet Dönemi Ordulu Şairler Antolojisi, Ordu 2010, s. VII

³ İrfan Yıldız, Salih Okumuş'un Cumhuriyet Dönemi Ordulu Şairler Antolojisi Üzerine Bir Değerlendirme, s. 1

o, şairlerin eserlerinden birçok örnek verir. Bu örnekler verilirken şairlerin şairlikteki gelişimleri dikkate alınmıştır. Bu da araştırmacıların şairlerin gelişimini takip etmeleri açısından son derece önemlidir. Yazar, bu sistemi antolojinin tamamında kullanır

Şairler hakkındaki bilgilerin -birkaçı hariç- bizzat kendilerinden alınması esere başvuru kaynağı olma özelliği katmaktadır. Dipnotlara bakılırsa bu açıkça görülecektir. Antolojileri önemli kılan özelliklerden biri de dipnotların zenginliğidir. Okumuş, çalışmasında 210 dipnota yer verir. Dipnotlar çalışmanın daha iyi kavranmasını sağlar; ayrıca dipnotların zenginliği yazar tarafından verilen emeği açıkça ortaya koyar. Okumuş'un dediği gibi eser sadece "antoloji olarak değil ansiklopedi maddesi biçiminde" hazırlanmıştır. Eserin, internet ortamına aktarılmasıyla bu bilgilere herkesin kolayca ulaşılabilmesi sağlanırsa yazarın asıl amacına ulaşacağını söyleyebiliriz.

Antolojinin bibliyografya bölümü altı sayfadan oluşmaktadır. Yazarların ismine göre yapılan düzenlemede verilen kaynakların sayısı 164'tür. Kullanılan kaynaklar; kitaplar, gazeteler, dergiler, elektronik kaynaklar başlıkları altında verilir. Eserin tamamında olan düzen bibliyografyada da vardır. Bibliyografyaya bakılırsa antolojinin çok kapsamlı bir çalışmanın ürünü olduğu görülecektir.

Sonuç olarak, Dr. Salih Okumuş tarafından hazırlanan Cumhuriyet Dönemi Ordulu Şairler Antolojisi, sahasında özgün, bilimsel bir çalışma niteliği taşıyan bir başvuru kaynağıdır. Bu çalışma şairler hakkında isabetli değerlendirmeler ihtiva etmesinin yanında verdiği doğru bilgiler bakımından alanında birçok antolojiye göre üstün özelliklere sahiptir. Eser, biyografik bilgilere sahip olması ve alanında en kapsamlı çalışma olması nedeniyle önemlidir. Antoloji hazırlamak bilgi birikimi ve metoda dayanması gereken bir uğraştır. Birçok antolojinin bilimsel metoda dayanmadığı bir ortamda Okumuş'un antolojisinin bir örnek teşkil ettiğini görmekteyiz. Eserin, Cumhuriyet'in kuruluşundan günümüze Ordulu şairleri tanımak, onlar hakkında bilgi sahibi olmak isteyen herkesin ilk başvuru kaynağı olacağına eminiz. Eser geniş, teferruatlı ve ilmi özelliğe sahip bir antolojidir.